

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
t.a.v. de heer ir. G.J.M. Schotman, directeur
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
J.M. van Herk

T 070 379 8430
j.m.vanherk@minez.nl

Ons kenmerk
DGETM-EO / 18085152

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum - 02 MEI 2018 -
Betreft Verwachtingenbrief aanvulling winningsplan Groningenveld 2016

Geachte heer Schotman,

Het is u bekend, dat het kabinet besloten heeft om maatregelen te nemen die ertoe zullen leiden dat de behoefte aan gas (en daarmee ook de winning van gas) uit het Groningenveld de komende jaren sterk zal afnemen. Ik verwijs hierbij naar mijn brief van 29 maart 2018 (DGETM-EI/18057375). Tevens heeft het kabinet besloten om de Gaswet en de Mijnbouwwet aan te passen, waardoor het mogelijk wordt om niet méér gas te produceren uit het Groningen gasveld dan nodig is voor de leveringszekerheid. Naar verwachting zullen deze wetswijzigingen later dit jaar van kracht worden.

Aanvulling winningsplan

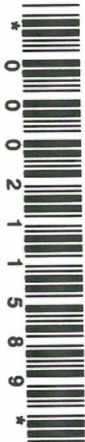
In het winningsplan Groningenveld 2016 werd geen rekening gehouden met een snelle afname van de winning, zoals nu is voorzien door het kabinet. Daarom verzoek ik u om een aanvulling op het winningsplan 2016 te maken, bestaande uit twee elementen:

- a) een "hazard and risk assessment", gebaseerd op het basispad van het kabinet, waarmee duidelijk wordt wat de gevolgen zijn van een sterke afname van de gaswinning uit Groningen voor de veiligheidsrisico's en de omvang van de versterkingsoperatie.
- b) een "operationele strategie" voor de gaswinning voor het gasjaar 2018/2019.

In bijgaand document heb ik mijn verwachtingen voor deze aanvulling op het winningsplan 2016 nader uitgewerkt. Ik zie uw aanvulling graag uiterlijk 15 juni 2018 tegemoet.

Instemmingsbesluit

Ik ga ervan uit dat het nieuwe besluit over de gaswinning in Groningen, dat ik vóór 15 november 2018 zal nemen (op basis van de uitspraak van de Raad van State van november 2017), zal plaatsvinden op basis van de thans geldende wetgeving. Dit besluit zal het karakter dragen van een "overbruggingsbesluit", dat

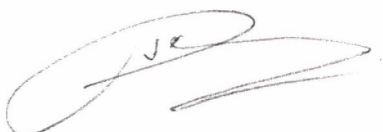
20
1
21
1
22
1
23
1
24
1
25
1
26
1
27
1
28
1
29
1
30
1
31
1
32
1
33
1
34
1
35
1
36
1
37
1
38
1
39
1
40
1
41
1
42
1
43
1
44
1
45
1
46
1
47
1
48
1
49
1
50
1
51
1
52
1
53
1
54
1
55
1
56
1
57
1
58
1
59
1
60
1
61
1
62
1
63
1
64
1
65
1
66
1
67
1
68
1
69
1
70
1
71
1
72
1
73
1
74
1
75
1
76
1
77
1
78
1
79
1
80
1
81
1
82
1
83
1
84
1
85
1
86
1
87
1
88
1
89
1
90
1
91
1
92
1
93
1
94
1
95
1
96
1
97
1
98
1
99
1
100
1

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Ons kenmerk
DGETM-EO / 18085152

geldt voor één gasjaar, namelijk het gasjaar 2018/2019. In dit besluit zal ik uw aanvulling op het winningsplan betrekken.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
Voor deze:

Drs. V.G.Pieterman
Plv.Directeur Energie & Omgeving

Bijlage

Verwachtingen aanvulling winningsplan Groningenveld 2016

De aanvulling bevat:

1. nieuwe Hazard & Risk Assessment (HRA), die gebaseerd is op het basispad van het kabinet (ref. brief EZK van 29 maart 2018, kenmerk DGETM-EI/18057375), met dien verstande dat wordt uitgegaan van een stikstofinzet van 85%.
2. een operationele strategie voor de gaswinning voor het gasjaar 2018/2019.

Ad 1 Verwachtingen ten aanzien van de aanvullende Hazard & Risk Assessment

1. Hazard & Risk Assessment uitgaande van het basispad van het kabinet voor een koud, gemiddeld en warm jaar, waarbij voor het koude en warme jaar het uitgangspunt geldt dat de jaren voor en na dat koude respectievelijke warme jaar gemiddelde jaren zijn. Tevens wordt uitgegaan van een stikstofinzet van 85% van de gecombineerde inzet van Ommen en Wieringermeer. De detailcijfers van de productie (per maand uitgewerkt) zijn vastgelegd in een Excelbestand, dat separaat digitaal aan NAM verstuurd zal worden (tegelijk met de verwachtingenbrief).
2. Voor de verdeling van de productie over de verschillende clusters en regio's wordt uitgegaan van NAM's optimalisatiestudie uit december 2017, met dien verstande dat rekening wordt gehouden met volumebeperkingen die SodM naderhand in het "Zeerijp"-advies (1 februari 2018) heeft opgenomen (zie opsomming op p.2 van deze bijlage).
3. NAM berekent (ter referentie) de uitkomsten voor het 24 mld Nm³ scenario uit de HRA-rapportage van 1 november 2017 volgens de hieronder gegeven specificaties.
4. Voor elk scenario worden de rekenuitkomsten v.w.b. aantallen personen en gebouwen gegeven volgens de adviezen van de cie Meijdam¹, dat wil zeggen: een verwachte (gemiddelde) waarde met een onzekerheidsband.
5. De uitkomsten van beide scenario's worden weergegeven als:
 - a. Jaarlijkse berekeningen van het risico (hazard maps en LPR-curves) voor de eerste 10 jaar.
 - b. 5-Jaarlijkse berekeningen van het risico voor de eerste 15 jaar.
 - c. NAM maakt voor elk scenario aanvullende grafieken:
 - i. gebouwen gemiddelde + onzekerheidsband > 10⁻⁴/j tegen tijd;
 - ii. gebouwen gemiddelde + onzekerheidsband > 10⁻⁵/j tegen tijd;
 - d. ruimtelijke kaart met de locaties van de huizen waarvan er een kans is dat ze in een gebouwtype vallen waarin de kans op

¹ Eerste advies (Kamerstukken 33529, nr.174), tweede advies (Kamerstukken 33 529, nr. 205), eindadvies (Kamerstukken 33 529, nr. 212).

- e. ruimtelijke kaart met de locaties van de huizen waarvan er een kans is dat ze in een gebouwtype vallen waarin de kans op overlijden $> 10^{-5}/j$;
 - f. NAM zal deze gegevens tevens in de vorm van een tabel opnemen in haar rapportage.
 - g. Tabel met alle gebouwtypologieën waarvan het risico $> 10^{-4}/j$ en $> 10^{-5}/j$ is.
6. Om SodM in staat te stellen advies uit te brengen over de veiligheidsrisico's stelt NAM een rapport beschikbaar met kaarten die SodM nodig heeft (in overleg met EZK en SodM). Uit privacyoverwegingen (bescherming eigenaren van gebouwen) is dit een niet-openbaar rapport.

Ad 2 Verwachtingen aanvulling winningsplan Groningenveld 2016 voor het gasjaar 2018/2019.

In de aanvulling op het winningsplan Groningenveld 2016 werkt NAM een operationele strategie uit, waarin het scenario van GTS voor het gasjaar 2018/2019 als uitgangspunt wordt genomen. Het gaat om het scenario dat overeenstemt met de brief van EZK van 29 maart 2018 (DGETM-EI/18057375) en nader is omschreven in de brief van GTS van 27 maart 2018, p.4, onder het kopje "Instemmingsbesluit".

Bij het uitwerken van het GTS-scenario neemt NAM de volgende randvoorwaarden in acht:

- De graaddagenformule die in het gasjaar 2018/2019 van toepassing zal zijn als bovengrens voor de Groningenproductie, is de graaddagenformule die GTS in zijn rapport van 27 maart 2018 heeft vermeld:
$$\text{Groningen volume} = 0,3 + 0,00886 * gd$$
Hierbij dient het streven te zijn om op jaarbasis een zo hoog mogelijke stikstofinzet te bereiken. Mocht na enige tijd blijken dat een inzet percentage van de stikstof hoger dan 85% haalbaar is, dan kan de (jaarlijks vast te stellen) graaddagenformule daarop aangepast worden.
- NAM maakt bij het opstellen van de operationele strategie gebruik van de 31 temperatuurscenario's die GTS heeft vastgesteld. Deze scenario's zullen in een Excelbestand digitaal aan NAM beschikbaar worden gesteld. Indien de Groningen productie niet past binnen de gestelde randvoorwaarden dient NAM inzichtelijk te maken welke keuzes er gemaakt kunnen worden om een eventueel knelpunt op te lossen.
- Werkvolume Norg: 5 miljard Nm³ (overeenkomstig het vigerende opslagplan)
- Productiefluctuaties conform advies SodM:
 - Beperking volumefluctuaties Bierum-cluster tot maximaal 20% per maand (met uitzondering van operationele omstandigheden, waaronder onderhoud en uitval)
 - Beperking regionale fluctuaties in de productie van de overige clusters tot het huidige niveau van +/- 50% per maand (behalve van het

cluster EKL waarvoor een beperking tussen 0 – 150 mln m³/maand geldt). De beperking van de fluctuaties van +/- 20% per maand voor de productie uit het gehele Groningenveld kan onder deze voorwaarde worden losgelaten.

- Als referentie voor deze bandbreedtes in fluctuaties kan de gemiddelde productie over de afgelopen 12 maanden worden gehanteerd.
- **Prioriteitstelling bij overschrijding fluctuaties:**
Uit het GTS rapport van 27 maart 2018 blijkt, dat een analyse van NAM laat zien dat in circa 3-8% van de maanden van alle beoordeelde scenario's (31 temperatuur scenario's per jaar voor de periode 2018/2019 tot en met 2025/2026 en 2029/2030) niet altijd kan worden voldaan aan de gestelde fluctuatiebeperkingen zoals hierboven beschreven. GTS merkt hierbij onder meer op, dat deze incidentele productieoverschrijdingen naar verwachting grotendeels voorkomen kunnen worden (zonder rekening te houden met ongeplande uitval van L-gas middelen) door op momenten back-up of piek conversiemiddelen van GTS in te zetten of tijdelijk injectie van bergingen stop te zetten. Als er een keuze gemaakt moet worden tussen het reduceren van volumes en het loslaten van de fluctuatibandbreedte dan prevaleert volumebeperking.

Opmerking:

Mochten deze fluctuaties in de modellering vaker optreden dan incidenteel, dan zal de Minister van EZK aan NAM verzoeken om alternatieve productiestrategieën aan te dragen, met aangepaste beperkingen. Op basis van deze alternatieve productiestrategieën kan de Minister van EZK aan NAM verzoeken een bepaalde productiestrategie te volgen.

- **Definitie regio's:**
 - Bierum
 - Centraal-Oost clusters: AMR, TJM, OWG, SCB, SDB
 - Zuidoost clusters: SZW, EKR, ZPD
 - Zuidwest clusters: KPD, SLO, SPI, TUS, ZVN
 - Eemskanaal
 - (P.M. Loppersum clusters)